

*Ramiz
RÖVŞƏN*

ŞƏHƏRLƏRƏ OXŞAYIR ADAMLAR

Şəhərlərə oxşayır adamlar.
İllah ki, axşamlar,
işqlar keçəndə.
Xatirələr küçə-küçə oyanır içində.

Tramvaylar, maşınlar
keçir o küçələrdən.
Tanış üzler boylanır
sənə pəncərələrdən.
Hamısı gedir, itir
küçənin lap uzaq bir döngəsində.

Küçənin o başındakı
ağacın kölgəsində
bir qızla bir oğlan öpüşür indi.
Amma ağac özü yoxdu,
ağac özü kəsilib neçə ildi...

Şəhərlərə oxşayır adamlar;
qocalar, cavanlar.
Kimisi Gəncə kimi köhnə,
Kimisi Sumqayıt kimi təzə.
Kimisi kürəyini dağa söykəyib,
Kimisi ayaqlarını sallayıb dənizə.
Bir ucdan tikiləni də var,
bir ucdan söküləni də.

Mən şəhər deyiləm hələ,
Bir balaca qəsəbəyəm.
Bəlkə də buna görə
Hirsliyəm, əsəbiyəm.

Qəsəbə də deyiləm, yox,
bapbalaca bir evəm.
Yox, heç ev də deyiləm,
xırda bir akvariumam bir evdə,
ya da akvariumda lap xırdaca bir balıq...
Qoy xətrinə dəyməsin
Kürün də, Xəzərin də.
Üzmək istəyirəm, üzmək,
dünya dənizlərində.
Sonra ayaq açıb
dünyanı gəzmək istəyirəm.

Daha nələr istəyirəm, nələr?
...Şəhərlərə oxşayır adamlar...
Mən də şəhər olmaq istəyirəm, şəhər.
Bakıdan daha böyük,
Parisdən daha gözəl...

ÖMRÜN İKİ TƏRƏFİ

İki tərəfi var hər ömrün, iki;
göründüyün tərəf, gördüyün tərəf.

Hənsinə düşəcək, nə biləsən ki,
ömrün axırında öldüyün tərəf?
Bəlkə də, -
səni bu tərəfdə asdıracaqlar,
sonra o tərəfdə basdıracaqlar.

Bir qız sevecəksən sən bu tərəfdə,
ona deyəcəksən:
- Dünyada təksən!
Sonra o tərəfdə bir pinti evdə
bir qadınla ömür çürüdəcəksən.

Nə qəlbin yanacaq hicran odunda,
nə də sevdinin qız yadın olacaq.
Çünki elə o qız da, o qadın da,
hər ikisi eyni adam olacaq.

İki tərəfi var hər ömrün, iki...
Hər iki tərəfdə
yeri olmayan,
Nəfəsi gəlsə də, diri olmayan
sənin kimiləri o qədər ki.

Sən o fərsizlərin sırasındasan;
nə fərqi, beşinci, ya onuncusan.
Xorda oxuyanlar arasındasan;
ən arxa cərgədə
ən sonuncusan.

Nədir oxuduğun? Bilmirsən... heyif!..
Bir də ki, heç sizi dinləyənmi var?
Nə çoxdu o xorda
bir söz deməyib
Yalandan ağzını açıb-yumanlar.

Nə fərqi, başdasan, yoxsa axırda,
Hamıdan birisən sən də o xorda.
Hamıdan birisən, -
nə pis, nə yaxşı,
Amma yox, naşükür olmağa dəyməz.
Şükür, hər şeyin var -
evin-eşiyin, arvad-uşağın,
bir də ki, içində gizlədiyin səs.
Bu illər uzun bu cür, gizlicə
Necə saxlamısan o səsi -
necə?

O səs nə saf qalıb sənin içində!
Saf qalıb -
bu qədər hirsin, acığın,
ağrının, acının, qəmin içində;
zili içindədi, bəmi içində.

O sədi hamıdan gizlədiyin sirr,
o səsdən qiymətli axı nəyin var?
Arvaddan, uşaqdan xəlvət, arabir
o səslə zümzümə eləməyin var:
- Əzizim, ulu dağlar,
Çəsməli, sulu dağlar,
Burda bir qərib ölüb,
Göy kişnər, bulud ağlar...

ÜMİD YERİ

Qulaq eşitmirsə ağır deyən,
necə danışasan, eşidiləsən?
Nə yaxşı, heç kəsən xəbəri yoxdu,
heç kəs də bilmir ki, sağsan hələ sən.

Dünən dörd yanını kəsənlər belə
indi elə bilir, sən daha yoxsan.

Dünən səndən qorxub əsənlər belə
indi elə bilir, sən daha yoxsan.

Amma nə yaxşı ki, sən hələ varsan,
sən hələ dirisən bu yer üzündə.
Ümidin hər yerdən üzüləndə də,
bir ümid yerisən bu yer üzündə.

Dünyadan sən necə bezəsən axı,
hələ yazılmayan varaqaların var.
Bir qoca ağaca bənzərsən axı,
hələ bar gətirən budaqların var.

Görmüsən, güvənib yarpaqlarına
kölgəndə uzanıb yatanları da.
Sonra da oyanıb, budaqlarına
yerdən daş götürüb atanları da.

Amma bar verməkdən bezmirsən yenə,
Heç kəsdən inciyib-küsmürsən yenə.

Adam, barmağına tikan batanda,
çiçəkdən küsürmü, sən də küsəsən?
Ağac, budağından yarpaq qopanda,
küləkdən küsürmü, sən də küsəsən?

Sən bir ağac kimi budaq-budaqsan,
Kiminə açılan yaşıl qucaqsan,
Kiminin evində yanan ocaqsan,
Fərqi yox -
lap əli baltalı olsun, -
Kim səndən nə qırıb aparacaqsan,
qoy elə bu başdan halalı olsun...

HUŞSUZLUQ

Bu sənin çıxdığın sonuncu qapı,
arxanca boylanın son pəncərədi.
Sənin oxuduğun o son kitabın,
yadında qalıbmı, adı necədi?

Hər şey unudulub, çıxıbdı yaddan,
hər şeyi toz basıb... illərin tozu.
Sənin yaddaşın da qalıb toz altıda;
illər huşsuzusan, illər huşsuzu.

Çoxdan bir-birinə qarışıb, itib
köhnə hadisələr, köhnə sifətlər.
Ağlını başından alan sevgilər,
içini yandıran o köhnə dərdlər.

Ömür tüstü kimi uçub, əriyib,
bir az gözlərində qalıb acısı.
Ayları, illəri kəsib doğrayıb,
atıb zibilliyə vaxtın qayçısı.

Bağış bu halınla... incimə vaxtdan...
Bəlkə huşsuzluqdu ömrün şənliyi.
Əl çək yaddaşını qurdalamaqdan,
burax zibillikdə eşələnməyi.

Daha yaddaş sənin nəyinə gerek?
Baxma ötən ömrə tamarzı kimi.
Hər köhnə sevgidən qalan xatirə
yeyilmiş konfetin kağızı kimi.

Yeyilib, yaşanıb, boşalıb ömür,
Kim bilir, nə qalıb ömrün dibində?
Bəlkə ömrün sonu elə bu gündür,
çıx, gəz, avaralan əlin cibində.

Qoy heç nə ummasın bir kimsə səndən,
Sən də elə buna sevin ki, sağsan.
Hansı sınıqları calayacaqsan?!
Hansı yırtıqları yamayacaqsan?!
Kiminsə yükünü çəkməyə sənin
nə heyin, nə gücün, nə tabın qalıb.
Bu cındır dünyanı tikməyə sənin
nə daşın, kərpicin, nə sapın qalıb.
Hər nəğmə -

qəlbində yatan sirr idi,
Açdığın sirlərlə doluydu ömrün.
Bənnaydın? Dərziydin? Ya şair idin?
Bir usta ömrüydü sənin bu ömrün.
Bu ömrün sonuna çatırsan, nə qəm,
son dəfə əl elə göydə aya da.
Çoxdan köhnəlibdi cənnət, cəhənnəm,
bir usta lazımdı o dünyaya da.

BİZ SEVGİDƏN DOĞULANLAR DEYİLİK

Deyirlər ki, hər adam
oxunmamış kitabdı...

Əgər adamları kitablar kimi
yığa bilsəydik rəflərə -
qadınlar ayrı, kişilər ayrı;
xalalı, bibili, əmili, dayılı.

Babalar, nənələr
cildi sökülmüş,
varaqaları yarpaq-yarpaq tökülmüş
kitablar kimi.

Balalar, nəvələr
üstünə qəşəng
şəkillər çəkilməmiş
kitablar kimi.

Arabir götürüb varaqlasaydıq
hənsinisa əvvəlindən sonuna,
hənsinisa sonundan əvvəlinə -
Görərdik, hamısı necə oxşayır
bir-birinə.

Hamısının
əvvəli də eyni, sonu da eyni, -
ortası qarmaqarışıq.

Bilmək olmur
kim kimə düşməndi,
kim kimə aşiq?

Görərdik ki, ömür boyu sən demə
nənəmiz babamızı sevməyib,
babamız nənəmizi.

Amma dünyaya bir qoşun
colma-cocuq gətiriblər;
içində də bizi.

Biz sevgidən doğulanlar deyilik,
Onunçün də, pis oğlanlar deyilik.
Quzu kimi fağırıq,

bizim hay-küyümüz yox.

Bizim dəcəlliyimiz,
ərköyünlüyümüz yox.

Quzu kimi duza gedənlərdənlik,
Lap bıçağın altına da
özü gedənlərdənlik.
Beləcə, gedəcəyik

dərimiz soyulana.
Cildi qopmuş köhnə bir kitab kimi
rəfə qoyulana...

